

111
7

ZA ŠTO BRŽI ZAVRŠETAK RATA

6. Brod

ZA ŠTO BRŽI ZAVRŠETAK
RATA

O BORBAMA NA BALKANU

U NOVE BOJBE DO KONA-
ČNE POBJEDE

Nakladnik

Savez antifašističkih boraca i antifašista Republike Hrvatske

Za nakladnika

Franjo Habulin

Biblioteka

Digitalna baština NOB-a

Urednik

Mario Šimunković

Recenzent

Nataša Mataušić

Lektor i korektor

Miroslav Kirinčić

Grafička priprema

Anis Salihić

srpanj 2014. godine

ISBN 978-953-7587-51-2 (digitalno izdanje)

Biblioteka “Digitalna baština NOB-a”

Tijekom Narodno-oslobodilačkog rata i socijalističke revolucije, usprkos otežanim, ratnim uvjetima i nedostatku potrebne tehnike, materijala i stručnih kadrova (novinara, grafičkih i drugih radnika...), izlazio je veliki broj raznovrsnih tiskovina: od propagandnih letaka i plakata, preko dnevnih novina, mjesečnika i raznovrsnih brošura do zbirki pjesama i knjiga. Iako tiskane prvenstveno da informiraju, mobiliziraju i propagiraju ideje narodno-oslobodilačke borbe, one otkrivaju i vrsne majstore novinarstva, književnosti, pa i dizajna. S vremenom one su postale sastavnim dijelom nacionalne kulturne baštine.

O tome svjedoči i pravo bogatstvo sačuvanih primjeraka tiska i drugih publikacija koje se čuvaju u muzejima, arhivima i srodnim institucijama.

Namjera nam je, ovim prvim izlaženjem na web stranicu Saveza antifašističkih boraca i antifašista Hrvatske, s 27 primjeraka partizanskog tiska iz privatnog vlasništva:

- ★ omogućiti jednostavan i brz pregled, do sada sakupljenog partizanskog tiska, bez potrebe prolaženja potrebne procedure koje od istraživača i zainteresiranih zahtijevaju nadležne institucije;
- ★ upozoriti širu društvenu javnost na brojnost, kvalitetu i značaj partizanskog tiska;
- ★ potaknuti daljnju sakupljačku aktivnost koja pretpostavlja suradnju sa svima onima koji su nam voljni ustupiti svoje primjerke na skeniranje i stručnu obradu (uz povrat vlasnicima, naravno);
- ★ afirmirati jedan, nažalost, zaboravljeni segment povijesti Drugoga svjetskoga rata na području Hrvatske i bivše Jugoslavije, čime bi odali priznanje svima onima koji su ponekad i po cijenu vlastitog života sudjelovali u procesu stvaranja, čuvanja i distribucije partizanskog tiska.

Gotovo je nemoguće sa sigurnošću utvrditi što je sve izlazilo i što je sve tiskano u vrijeme rata. Pretpostavlja se da je na području čitave bivše Jugoslavije tiskano oko 20.000 raznih naslova svih vrsta tiskovina. Za više od 9.500 listova, knjiga i brošura utvrđeno je gdje su i kada izlazili, tko ih je izdavao i tiskao, tko je uređivao i pisao tekstove.

Većina tiskovina sistematizirana je i obrađena u „Bibliografiji izdanja narodno-oslobodilačkom ratu 1941-1945.“ koju je izdao Vojnoistorijski institut u Beogradu, 1964. godine. O novinarstvu i tisku u NOB-u Hrvatske napisao je knjigu pod nazivom „Riječi istine“ (Zagreb, 1975.) dr. Mahmud Konjhođić, u ratno vrijeme šef Propagandnog odjela ZAVNOH-a.

Brošura: **Za što brži/završetak/rata**

Zvečevo (Papuk)

Izdao Agitprop Oblasnog komiteta KPH za Slavoniju (bez oznake godine)

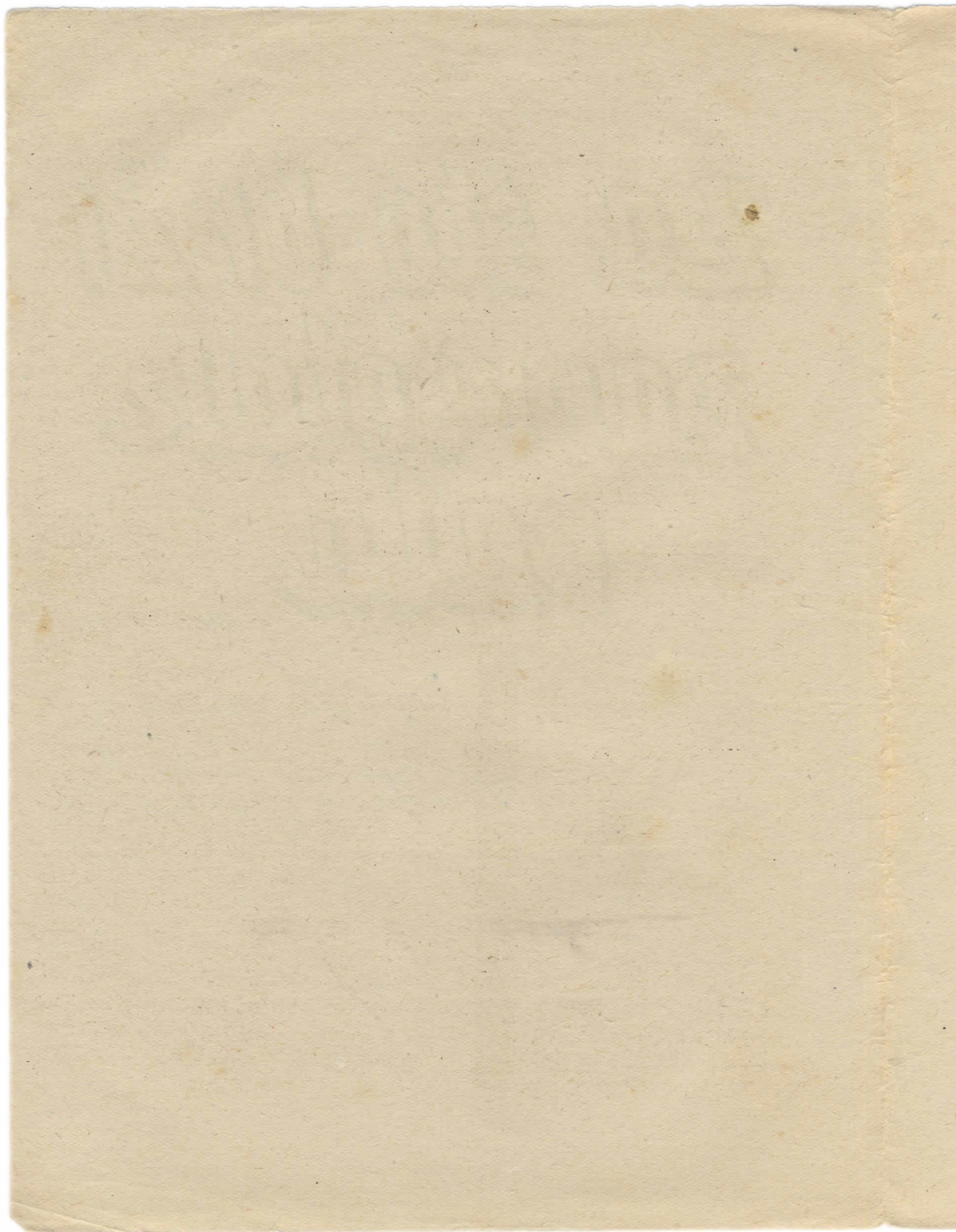
Format: 21 x 14,5 cm, 8 stranica + naslovnica

Umnoženo na ciklostilu

Na poledini natpis: IZDAO AGITPROP OBLASNPG KOMITETA KPH/ZA SLAVONIJU

Sadržaj (otisnut na naslovnici):

- ★ Za što brži završetak rata Iz „Naprijeda br. 21), str. 1-3;
- ★ O borbama na Balkanu (Crvena zvijezda , Moskva, 1. listopada 1943.), str. 4-5;
- ★ U nove borbe do konačne pobjede, 6-8.

ZA ŠTO BRŽI ZAVRŠETAK RATA

=====

Pobjedonosna ofenziva Crvene Armije na Istočnoj fronti nije samo pred čitavim svijetom razotkrila slabost Hitlerovih armija, nego je prije svega zorno potvrdila činjenicu, koju i sovjetski predstavnici i sovjetska štampa već neko vrijeme vrlo odlučno naglašavaju, da je naime Hitlerovu vojsku obuhvatom sa dvije fronte - istočne i zapadne - moguće u najkraće vrijeme slomiti, a time skratiti rat i smanjiti strašne žrtve, koje svaki dan produženja rata traži od slobodoljubivih naroda i njihovih armija, a također i od sviju ugnjetenih naroda Evrope.

Sovjetska ofenziva i uspješna saveznička akcija na Siciliji, a sada u južnoj Italiji, pokazali su, kako su - nasuprot stalnog slabljenja Hitlerove vojske - silno narasle snage antihitlerovske koalicije. Sovjetska ofenziva je, dalje, pokazala Hitlerovim vojnicima i njegovim vazalima, da Nijemci mogu biti tučeni i potučeni također i ljeti. Ta činjenica je uz istovremeno savezničko bombardiranje Njemačke i vazalnih zemalja imala vrlo snažno djelovanje na Hitlerovu vojsku i na njegovu pozadinu. Sumnja u Hitlerovu pobjedu, koja se počela u toku prošle zime širiti u fašističkim zemljama, sada se u vezi s uspješnom sovjetske ofenzive u rasama tih zemalja pretvara u uvjerenost, da je poraz Hitlerov neizbježan. To se odrazilo i u Hitlerovom aparatu koji je postao sporiji, labaviji, a u njega se sve više uvlači i svjesna sabotaža. No, što je najvažnije, sovjetska ofenziva i saveznička akcija u Italiji razotkrili su pred čitavim svijetom, da su se Hitlerove materijalne i ljudske rezerve u tolikoj mjeri iscrpilo, da više ni iz daleka ne mogu da drže ravnotežu prema stalnom porastu sovjetskih i savezničkih rezervi. Dok ta perspektiva unosi strah i demoralizaciju u Hitlerovu vojsku i pozadinu, ona istovremeno podiže ofenzivni duh i volju za konačnom pobjedom u savezničkim armijama, podiže k družju nove narode i u još odlučniju borbu sve neprijatelje fašizma.

Ugnjeteni su narodi Evrope na sve te činjenice odgovorili pojačanom oslobodilačkom borbom. U oružanu borbu protiv okupatora podigle su se i takve - do sada "mirne" - zemlje, kao što je to Danska. Nigdje u Evropi za Hitlera više nema mirnog kutića. A njegovi vazali poput Musolinija sve teže se drže na vlasti, njihova pomoć Hitleru postaje sve manja i pretvara se čak u suprotnost, u teret za Hitlera. Snažno ognjište burnog, oružanog pokreta protiv hitlerovskih ugnjetača postale su pored drugih zemalja i Francuska, Belgija i Norveška, što je naročito važno za uspostavljanje drugog fronta u zapadnoj Evropi.

O čemu govore sve te činjenice?

One govore o tome da je Hitlera moguće uništiti u najkraće vrijeme, čak i u godini 1943, ako bi se bez odlaganja aktivizirale sve savezničke snage, ako bi se u prvom redu ostvarila na zapadu Evrope druga fronta. No, nisu sve savezničke snage danas iskorištene. Drugi front u Evropi još nije uspostavljen i na to pitanje nije dala odgovor ni konferencija Churchill - Roosevelt u Qujbecku. Činjenica je da da lako pretežni dio tereta sadašnje borbe protiv Hitlera leži na Sovjetskom Savezu. Jedan znatan dio toga tereta snose i ugnjeteni narodi Evrope, koji su u toku borbe formirali veće ili manje naoružane jedinice pa čak i čitave narodne armije, kao što je to slučaj u Jugoslaviji i Grčkoj. Bilo bi dakako nepravilno podcijenjavati važnost savezničke akcije u Italiji, no nema sumnje, da ta akcija nema značaja drugog fronta, niti ima uslova da na tom terenu to ostane. Ona doduše angažira jedan dio njemačke vojske, što će olakšati i borbu Crvene Armije na Istočnom Frontu. No, strašne žrtve koje danas daju narodi Evrope pod Hitlerovom tiranijom traže odlučno da se rat što prije dokrajči, da se što prije poduzmu nje-re, koje bi bile sposobne postići taj cilj. A ta nje-ra jeste jedino druga fronta na zapadu Evrope, koja je jedina sposobna u dovoljnoj mjeri rasejepiti Hitlerove snage i time ih osuditi na brzi slom. Taj zahtjev s punim pravom danas postavljaju i narodi Jugoslavije, koji su u toku dvije i po godine rata

protiv fašističkih okupatora dali nesrazmjerno velike žrtve, a produženje rata te bi žrtve još više povećalo. Narodi Jugoslavije traže brzi završetak rata i sa ogorčenjem gledaju na skoro nesmetanu aktivnost onih reakcionarnih slojeva i onih elemenata koji rade na odugovlačenju rata.

Za nas, narode Jugoslavije, pitanje drugog fronta obuhvaća i pitanje odnosa savezničkih snaga prema Draži Mihailoviću. Mi nemamo razloga sumnjati u to, da one iste reakcionarne snage u savezničkim zemljama, koje imaju interes na tome da se još ne otvori druga fronta i da se rat još produži, rade i na tome da Engleska i Amerika i dalje daju političku i čak materijalnu potporu takvom izdajniku i zločincu kao što je Draža Mihailović, na da danas više nitko u svijetu ne može tvrditi, da za njegovu podlu izdaju naše nacionalne i opće savezničke stvari nema dovoljno dokaza. Prema tome, ne samo zbog što bržeg postignuća pobjedonosnog mira u Evropi uopće, nego i zbog što brže pobjede nad okupatorima u samoj Jugoslaviji potrebno je raditi svim snagama na tome, da se oduzme riječ onim reakcionarnim elementima u savezničkim zemljama, koji rade na odugovlačenju rata i koji istovremeno podupiru takve izdajnike za jedničke savezničke stvari kao što je Draža Mihailović. Pod brzim završetkom rata ni dakako razumijemo samo jednu stvar: potpuno uništenje Hitlera i njegovog "novog" poretka, te obezbjeđenje svim narodima koje je Hitler porobio, prava na samoodređenje i ravnopravnost. Drugog puta do mira nema.

Na kraju treba jasno reći ovo: ne mogu biti prijatelji naroda Jugoslavije oni elementi u savezničkim zemljama, koji rade na odugovlačenju rata i na podupiranju Draže Mihailovića. Na tom osnovnom pitanju danas narodi Jugoslavije jasno mogu da isprobaju ko im je prijatelj, a ko dolazi k njima neka krene i sa posebnim planovima. I, nema sumnje, to je pitanje koje će predstavnici Narodno-Oslobodilačkog Pokreta naroda Jugoslavije morali postaviti i uzvati ničoj formi.

O BORBAMA NA BALKANU

=====Ovaj je članak objavljen u sovjetskom listu "Crvena Zvijezda" 1 listopada 1943. Donosimo ga gotovo u cjelosti.

Otsustvo italijanske vojske na Balkanu Hitler pokušava nadoknaditi divizijama svojih vazala. Pavelić je naredio, da izvrši mobilizaciju, Nediću također. Nijemci tuku Bugare na Albaniju. Oni trguju ne samo okupiranim oblastima, nego i oblastima svojih saveznika. Nijemci se pri tom služe svojom starom taktikom, čas prijete, čas daju lažna obećanja. Oni to rade zato, da bi time uplašili druge i stvorili što više ljudstva za borbu protiv borbe patriota. Da bi prinudili Mađjare, da svojom vojskom pomognu bugarskim i hrvatskim jedinicama, Hitler je dozvolio hrvatskoj štampi da pokrene pitanje Bačke. Albaniju je proglasio nezavisnom, a u nju je zaveo Bugare. Time je nastala jedna ljudjačka trka za dobitcima iz čega stvarno koriste imaju samo Nijemci. Oni obećavaju Nediću povratak oneteritorije, koju su bili okupirali Italijani bez obzira na to što su te zemlje obećali Paveliću. Oni proglašavaju nezavisnu Grčku, a u isto vrijeme nude Bugarima, da zauzmu sjeverozapadne dijelove te nezavisne Grčke. Vidi se, piše Crvena Zvijezda, da Nijemci koji sada nalaze u obrambenom položaju hoće ponoviti na Balkanu svoju strategiju iz prvog svjetskog rata i da nastoje voditi borbu na Balkanu s najmanjim učestvovanjem svojih sopstvenih snaga. Istorija je pokazala nedjugo, da ta strategija nije spasila Nijemce ni 1918. godine, pošto su se odlučujući događaji rješavali na zapadnom frontu. Poraz njemačke vojske na tom glavnom frontu riješio je i ishod borbe na Balkanu. Sada se igra približava Balkanu. Zauzeće Napulja je važan momenat za ostvarenje savezničkih planova. Sada se osim baza na istočnoj obali u rukama saveznika nalazi najveća pomorska baza na jugozapadnoj obali Italije. U okolini Napulja postoji velika mreža aerodroma. Zauzećem napuljske zone saveznici će osigurati sigurne baze u području istočne i zapadne obale Italije.

stvaranje tanošnjeg jakog fronta, po mišljenju engleske i američke štampe, omogućuje sve pripreme za poraz Nijemaca na Balkanu. Saveznici vladaju morom i vazduhom i to će imati velikog utjecaja na daljnje razvijanje borbe u zoni Jadranskog i Egejskog mora. Jugoslovenski patrioti su sa svoje strane učinili sve moguće i nemoguće da pomognu saveznicima. Oni su bili oslobodili cijelu Jadransku obalu, zauzeli nekoliko otoka, pa čak i grad Split. Oni su svojim nadčovječanskim pregnućem dokazali, da žele olakšati operacije saveznicima za potpuno oslobodjenje Balkana. Pomoć saveznika mogla bi učiniti, da vojničke akcije jugoslovenskih patriota postanu jače i efikasnije. Međutim do sada te pomoći nije bilo, i baš odsustvom takve podrške objašnjavaju činjenicu, da jugoslovenski partizani nisu uspjeli da zadržu Split i da grčki ustanici onemoguće Nijemcima zauzeće otoka Krfa. Engleski saveznici izjavili su ne jedanput, da se oni u ostvarivanju svojih planova ne mogu rukovoditi ničim, što bi moglo smetati uspješnom metodičkom ostvarivanju tih planova. To je potpuno nerazumljivo. Ipak pored svoga toga razumljive su i želje mučeničke Jugoslavije, da pomoć sa strane dođe što brže. Narod, koji je samog sebe žrtvovao u ognju otvorene borbe protiv jačeg, mnogo jačeg neprijatelja, ne samo za svoju, nego i za opću stvar saveznika, takav narod ima pravo tražiti što brzu pomoć od svih, koje je svojim nebrojenim žrtvama i nečuvanim patnjama zadužio. Treba imati na umu, da je tri godine kako svakog minuta gine moralno cvijeće toga malog naroda.

U NOVE BORBE DO KONAČNE POBJEDE

=====

Veliki uspjesi narodno-oslobodilačkog rata postignuti oslobađanjem Primorja, Gorskog Kotara, dijela Istre i Dalmacije potvrđuju pred očima cijelog svijeta pravilnost politike Komunističke Partije, a to znači politike Narodno-oslobodilačke Fronte. Najnoviji uspjesi i pobjede naročito su jasno pokazali koliko je bio štetan i opasan svaki drugi put, oni su povukli oštru i konačnu granicu između linije borbe i linije čekanja. Sve klevete "teorije", argumenti otvorenih i prikrivenih neprijatelja naroda i raznih kolebljivaca u našoj zemlji oborene su i pretvorene u prah i pepeo.

Ove posljednje pobjede imaju krupan općenarodni značaj. To znači, da uključenje najhrvatskijih dijelova naše zemlje u sklop majke domovine, uključenje hiljada i hiljada sinova Dalmacije, Primorja, Istre i Gorskog Kotara u redove oslobodilačke armije - u mnogome mijenja položaj oslobodilačke borbe u čitavoj našoj zemlji. U razvoju ustanka nastupila je duboka prekretnica. Općenarodni ustanak koji je obuhvatio sve dijelove ujedinjene Hrvatske postaje danas odlučujuća snaga oslobodilačkog pokreta na širokim prostorima i luč borbe za slobodu prenosi se i u samu Italiju. Umjesto pandurske uloge koju su fašistički osvajači nanijemili hrvatskom narodu na Balkanu - naš narod stoji u prvim redovima oslobodilačke borbe u Jugoslaviji i na Balkanu boreći se rane uz rane sa bratskim srpskim narodom, sa svima narodima Jugoslavije za ostvarenje slobodne Hrvatske u slobodnoj i nezavisnoj Jugoslaviji.

U toku ovih posljednjih velikih pobjeda iz brisno je narod snagom svoje volje i oružja sve neprirodne granice nametnute kroz posljednjih 25 godina - od Rapalla do Pavličevih kupopredajnih ugovora. Kao što su pokopani svi izdajnički ugovori velikosrpske čaršije i ustaških izroda sa tuđincima, isto tako se naši narodi u toku dosadašnjeg

ustanka izbrisati sve jazove i granice između Srba, Hrvata i Slovenaca. I kao što se na ruševinama planova i nosioca bratoubilačke politike izgradilo nerazorivo oružano bratstvo i borbeno jedinstvo naroda Jugoslavije, isto tako se i na ruševinama nametnutih izdajničkih ugovora ostvaruje oslobodjenje i ujedinjenje hrvatskog naroda, ostvaruje se pravo na samoodređenje s oružjem u ruci. To nam pravo nikada i nitko ne će više moći osporiti, a kamo li ozbiljno ugroziti.

Svi naši uspjesi koji nesumnjivo proizlaze iz naše uporne borbe, omogućeni su u prvom redu silnim pobjedama Crvene Armije na Istoku. Porazi Hitlerovih horda u Rusiji doveli su do pada Musolinija i kapitulacije Italije, a to znači da su stvoreni najpovoljniji uvjeti da se oslabljenom Hitleru zada smrtonosan udarac. Međutim, ti povoljni uvjeti zakonit način sloma hitlerovačkog fašizma nisu iskorišteni sa strane naših saveznika Engleske i Amerike. To nam dokazuje da u Engleskoj i Americi još uvijek imaju dosta utjecaja reakcionarni krugovi i ratni špekulanti kojima je u interesu da se rat odugovlači, da ne dodje u tako skoro vrijeme do otvaranja druge fronte u Evropi i sloma fašizma.

Nasuprot tome naši narodi vođeni sigurnom i pouzdanom rukom svog političkog i vojnog rukovodstva u punoj su mjeri iskoristili kapitulaciju Italije i polučili ogromne političke, vojne i materijalne uspjehe. Ti veliki uspjesi i pobjede treba sada da postanu snažan izvor novih borbenih snaga, snažan potstrek novih borbenih napora za borbu protiv fašističke glavnine - protiv Hitlerove Njemačke do njenog konačnog uništenja. Ne smijemo da se opijemo ovim pobjedama i da počivamo na lovorikama. Naprotiv, na osnovu bogatih iskustava za vrijeme dvije godine narodno-oslobodilačkog rata, naši narodi najviše se pouzdaju u svoju vlastitu snagu i u pomoć najsljednijih boraca protiv Hitlerovog fašizma - u sovjetske narode i slavnu Crvenu Armiju i u demokratske snage u čitavom svijetu.

Stojeći danas licem u lice sa krvoločnim njemačkim fašističkim bandama, slaveći slavlje pobjede

nađ talijanskim fašističkim okupatorom, narodi Ju-
goslavije još dosljednije, još složnije i odluč-
nije nego ikada do sada, nastavljaju svoje borbe-
ne napore, nastavljaju svoje napore za jačanje pro-
tiv fašističkog pokreta u zemlji i u svijetu i,
čvrsto stoje uz bok junačke Crvene Armije i osta-
lih Saveznika riješeni da se bore do konačnog uni-
štenja Hitlerove ratne mašine i njegovog " novog
poretka " u Evropi. U nove borbe do konačne pobje-
de !

=====

IZDAO AGITPROP OBLASNOG KOMITETA KPE
ZA SLAVONIJU

=====